

ХРИСТИАНСКИ СВѢТЪ

Мѣсечно религиозно списание.

Всячко за «Християнски Свѣтъ» се изпраща до:
Павелъ Мишковъ — Хасково.

АБОНАМЕНТЪ

За год. 10 лв. Единъ бр. 1 лв. Всячко въ прѣдплатата.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Прощаленъ тостъ.
Божественъ челоуѣкъ, отъ Р. Томсжнъ
Въ страната на слънцето.
Хроника и бѣлѣжки.

Прощаленъ тостъ

На 5 Септември, 1919 год. членовѣтъ на българската Евангелска църква въ Варна дадоха банкетъ по случай изпращането на пастиря си Павелъ Мишковъ. Въ долниятъ салонъ при черквата, верѣдъ скромна, но вкусно наредена обстановка, евангелското общество прѣкара нѣколко часа въ интимни, задушежни разговори съ пастиря си. Сервираха се баница, сладкеша съ чай. Верѣдъ туй сърдечно настроение, г-нъ Георги Цаневъ, прѣподавателъ на езици и единъ отъ основателитѣ на Мл. Хр. Д-во държа тостъ, който по съдържанието си заслужава да бѣде четенъ отъ по-големѣ кръгъ. Ние го прѣдаваме дословно:

«Г-нъ Пастирю, Г-жо, и всички ние въ вѣрата, надеждата, любовта и доброто войнствуване,

Събрали сме се по единъ особенъ случай. Какъ да го нарека? Тържественъ, благороденъ, благодарственъ, сѣдбоносенъ, възвишенъ, чистъ, святъ, великъ, прѣвеликъ или всичкитѣ тѣзи изказани въ една, единичка само дума, ако би имала такава въ рѣчника ни, дума която да съдържа всичкитѣ тия значения и още и други подобни, които значения, въ която дума, да биха прѣдали най-точно, най-ясно и най-право опрѣдѣленното, което желая да прѣдамъ за тая наша сегашна **ИНТИМНА** и **задушевна** срѣща.

Мисля, че кога свободно да я нарѣка такава, т. е. **интимна** и **задушевна**. Мисля, че бѣхъ правъ като търсѣхъ най-подходяща дума за да опрѣдѣля най-добъръ тая наша срѣща; дума една, която най-добъръ би вклю-

чала въ себе си всичкитѣ опрѣдѣлення за нѣща *възвишени, трогателно велики*, всядиши началото си отъ небето и края си въ небето.

Нуждно е, необходимо, наложително е; отъ силата на човѣшкитѣ отношения, по силата на тия отнѣшения и за тѣхната сила, уясняване, закрѣпване и възвеличаване, налагатъ се човѣку въ известни врѣмена на нашия животъ, подобни на тая, срѣщи. Прощална да я нарѣчемъ или поздравителна и пожелателна; послѣдния да я нарѣчемъ или първа по рода си и по това което можемъ съ Божието благословение да очакваме тепърва да стане за Божието дѣло въ България. Добъръ, тя е едновременно и двѣтъ: въ едно отношение прощална а въ друго поздравителна и много пожелателна.

Ние сме души, които посиятъ тѣла. Ние сме безсмертни души, които носимъ врѣмепни обвивки. Като че ли сме били, сме и ще бѣдемъ. Съ тѣлата си имаме много малко общо или никакъ, тъй съ душитѣ си много. Ние сме души, които търсятъ души, сисхаватъ се съ тѣхъ, или тъй се даже и прѣлизватъ една въ друга. Само за несъбуденитѣ въ духовно отношение души, тѣлото и материалния свѣтъ сѣ дѣйствителни сѣмности, които съ гроба изчезватъ и за които тѣлесната и материална раздѣла се смѣта за най-жестока загуба и за туй скърбятъ съ езическа, неутѣшна скръбъ. А за поучаванитѣ въ духа, за отраслитѣ, откърмени и закрѣпени въ него е съвсѣмъ друго.

Много малко прѣчки има за духа и колкото той е по-силенъ и по-възвишенъ, толкова прѣциитѣ за него да се движи и пропиква кждѣто ше и когато ще, намаляватъ. И най-важното нѣщо на нашата душа е съзнанието за своята сѣмностъ, своето битие и своята участъ, сѣдба—самосъзнанието, себепознанието и. Но то е и най-трудното нѣщо.

Но дали е вѣрна мисълта, че ние много по-лесно сме се научавали да познаваме другитѣ отколкото себе си? Ще ни позволите тукъ да изкажа своето сѣмнѣние по тоя въпросъ. Струва ми се, че много често

пяти не е вѣрна тая мисль. Азъ често съмъ мислялъ, че ние не се познаваме тъй, както би трѣбвало да се познаваме. Казвамъ, ние, които се смѣтаме по-вече хора на духа, отколкото на материята, ни за духътъ на които би трѣбвало да има по-малко прѣчки, да прониква свободно и да вижда скрититѣ нѣща, скрити за обикновенитѣ хора на обикновения животъ.

Тукъ възникватъ нѣколко въпроса отъ важно значение. Тѣ сж: какъ се ние запознаваме съ нѣщата изобщо; какъ се ние запознаваме едни—други; що е истинско познание и истинско познание и защо ни липсватъ тѣ обикновено?

Мислящитѣ същества си служатъ обикновено съ петтѣ чувства за опознаване свѣта и неговитѣ истини. *Замисленитѣ* хора, обаче, много сериозно замисленитѣ прѣдъ величието и тайната на съществуването, се стараятъ да отидатъ много по-далечъ отъ това. Тѣ вече напуштатъ своитѣ петъ чувства и се стараятъ цѣлодушно и съ друго, нефизическо зрѣние да обхванатъ она частъ отъ битието и творението, която става скрита за мнозинството мислящи същества. Тѣ се стараятъ да раздържатъ завѣсата, която ни дѣли единъ отъ другъ дѣйствителенъ, необходимъ съ петъ чувства свѣтъ и мнозина отъ тѣхъ сж сполучали и сполучватъ. Всѣки въпросъ си има своитѣ загадки, всѣки прѣдметъ си има своитѣ тайни; а най-вече *човѣкътъ*, вънѣтъ на творението, богътъ на земята, ангелътъ въ тѣсна обвивка и блудниятъ синъ далечъ отъ бащиния си домъ.

Най-великиятъ отъ въпроситѣ е нашето собствено битие. Отъ дѣ сме, що сме, какъ сме и какъ отиваме? Ние се раждаме, растемъ, учимъ се, развиваме се многостранно и единъ денъ изчезваме, какво сме се появили. Ние творимъ история и сме сами история. Ние сме носители на чувства и мисли и чрѣзъ взаимна обмѣна на тия мисли и чувства, ние се възпитаваме, растемъ или се намаляваме. Ние сме, неспрѣдимо, а изключително духовни същества, същества на мисли и чувства и можемъ да раздѣлимъ човѣчеството на три категории: на същества немислящи или спящи, същества мислящи или будни, и същества замислени или стрѣлящи се.

Най-важното школуване въ нашия животъ се състои въ отношенията по между ни, въ взаимнитѣ ни духовни обмѣни, въ прѣдаването на духовни отпечатаци едни прѣдъ други въ взаимствуването единъ отъ другъ на духовни елементи и знания.

Най-важното нѣщо на мислящия човѣкъ е търсене на «истини», най-важната черта на замисления човѣкъ е търсенето на «истината». Она, който търси «истина» служи си съ видими срдѣства за видими нѣща; той който търси «истината» старе се да проникне задъ видимитѣ нѣща.

Свѣтътъ е цѣненъ за човѣка само за туй защото той вижда, че е създадено най-върховно, въ него и по-срдѣствомъ себе си той т. е. човѣкътъ познава и вижда Бога, създателя си. Само едно вѣрно и истинно поз-

наване на човѣка, що го накара да види и познае Бога въ творението.

Немислящия човѣкъ ще схване въ себе си и подобнитѣ си едно словесно животно; мислящия човѣкъ може да познае себе си и подобнитѣ си като тѣло, което носи душа, а замисления човѣкъ *ще го види* като души, която е облечена въ тѣло.

За да познаемъ едно нѣщо, ако то е по-малко отъ насъ, то ние, т. е. духътъ ни, трѣбва да го обхване изцѣло и напълно да го проникне и изпита; ако ли пъкъ то, т. е. нѣштото, което искаме да познаемъ, е по-големо отъ насъ, тогазъ ние ще трѣбва да му се отдадемъ и да бждемъ напълно обхванати, проникнати и изпитани отъ него. Въ нашитѣ сношения и опознаване едни други, трѣбва да става същото нѣщо. Душитѣ ни трѣбва да проникватъ едни въ други, да се обхващатъ едни—други и така да се изпитватъ и проучватъ едни—други. Но става ли туй безъ прѣчки, и вѣрно ли е тогазъ, че лесно сме опознавали другитѣ? Не, туй не става лесно и не е безъ прѣчки. А не става лесно, защото за всѣко нѣщо трѣбва първо въ-ме и второ отстраняване на известни прѣчки. П двѣ сж най-големитѣ прѣчки: едната е прѣкалено критическия духъ въ насъ и втората е липса на видѣния. Критическия духъ е необходимъ за всѣки човѣкъ, но колкото повече той се приближава къмъ критикарствуването, толкова повече той се отдалечава отъ правилното схващане на нѣщата и води къмъ криво разбиране и къмъ разваляне на добритѣ отношения. А въ такъвъ случай неможемъ да имаме и се лишаваме отъ прави и истинни видѣния на ония скрити нѣща, скрити за обикновенитѣ хора и умова, които, като ни се разкриятъ, въ състояния сж коренно да измѣнятъ схващанията ни, отношенията ни и цѣлия ни животъ. Ние всинца ходимъ и живѣемъ съ видѣния, както ходимъ и живѣемъ съ вѣра, защото вѣрата е единъ видъ видѣния въ по първиченъ видъ. Само пълнитѣ, яснитѣ и положителни видѣния ще корегиратъ и блужденията на вѣрата ни, ще управятъ и отношенията ни, като ни запознаятъ истински едни съ други въ познанието на истината, въ познанието на цѣлѣта на творението и цѣлѣта на нашето собствено съществуване. Тия видения и откровения ще спомогнатъ да намалѣе, до толкова до колкото трѣбва, она излишъкъ отъ критицизмъ въ насъ, който по-рано ни е билъ една голема прѣчка въгрѣ въ и помежду насъ и ни е правилъ повече да страдаме.

Познаваме нѣщата, познаваме свѣта, познаваме Бога чрѣзъ познаване човѣка, като почне всѣки първо отъ себе си и слѣдъ това изучаването му да прѣмине и върху другитѣ, защото душата на всѣки човѣкъ е свѣтътъ въ миниатюра или вселенната отразена, или вселена въ него, ето това е цѣлѣта и най-главното на нашия животъ.

Познаемъ ли свѣта и нѣщата въ него така, познаемъ ли се и ние хората, тъй т. е. чрѣзъ пълно и дълбоко вникване, безъ прѣдрасждѣния и отъ видѣния

и откровения подпомагали и улеснявали, свѣтъ и редътъ въ него ще ни се видятъ съвсѣмъ по други, отколкото обикновено ни се виждатъ и ние хората бихме заживѣли отдавна много по добръ.

Драги приятели, можемъ ли ние съ рѣка турепавсѣки върху сърцето си, свободно и спокойно да каже на този, който сѣди отъ дѣсно му и оня отъ лѣво му, изразитъ «ти си ми приятелъ» така както Христосъ нарече своитѣ ученици? Не употребяваме ли ние този изразъ много изтъркано? Познаваме ли се ние съ опова истинно познаване въ *истината*, която сме последвали? Да не забравяме, че нашето познание не е станало на улицата, нито до прага на лжтинитѣ врата на домовете ни, но сме имали великитѣ случаи да се събираме подъ единъ покривъ, като едно сѣмейство, покривъ който трѣбва да ни бѣде най-малъ отъ всичкитѣ други покриви въ този градъ, въ който сме слушали гласътъ Божий да ни говори. Цѣло повече: ние сме сѣдѣли срѣщу единъ амвонъ, козѣнчили сме около този амвонъ и ако всѣки отъ насъ не е ималъ достатъчно видѣния и откровения, които да му сѣ дохождали отъ тамъ или чрѣзъ тамъ—тогазъ познаемъ що да кажа!

Г-нъ Пастирю, Господо, и драги братя и сестри,

Отъ изложеното до тукъ върху условията на познанията въобще, за правилното и вѣрно схващанне: живота, цѣлата му, както и за познанието човѣка и уреждането отношенията ни съ него, се вижда, че има единъ пжтъ, по който трѣбва да се върви, има условия, които трѣбва пазливо да се изпълняватъ. Пѣма ли това, нѣма и наградата за труда по това. За туй цѣлъ училището на живота ни е запазело и си послужва съ една горчива опитностъ наречена *загуба*. Не ли ние цѣлимъ най-добръ едно желано цѣнно нѣщо слѣдъ като го изгубимъ? Така, този който веднѣжъ е намѣрилъ «истината» изпиталъ я, опиталъ я, живѣлъ е въ нея и послѣ отпадне отъ нея, загубва я, той най-добръ познава стойността ѝ и загубата ѝ. Този който нѣкога е ималъ другаръ, приятелъ, родителъ, сѣмшленникъ или се е числилъ къмъ общество на «вѣрни» братия и е изгубилъ радостта на това обшуване той може да ни каже за тжгата, която го измъчва.

Но думата *загуба* е много силна и сега по този случай мисля че не трѣбва даже да се споменава. Дано Богъ ни запази кога да е въ живота отъ ударитѣ ѝ. Но има друга една дума, която е най-близка сродница, тя е думата *раздѣла*. Събрали сме се по случай една раздѣла. Слѣдъ шестъ годишно обшувание и взаимно работение съ нашия досегашецъ пастиръ и неговото сѣмейство, нажъ ни прѣдстои да се раздѣлимъ. Облаци надъ обществото често е имало, извѣстни бури и вълнения сѣ ни често разклащали и разлюлявали: може би че твѣ нѣща сѣ абсолютно невзбѣжни, съпътници на този зименъ животъ. Но едно е било най-хубаво въ нашето общество, че Божие то providѣние не е позволило зловѣщи сили да свиятъ гвѣздо върѣдъ насъ и да ни разпилѣятъ и разрушатъ. Сега ще се

раздѣлимъ, за да се прѣцѣнимъ по-добрь и да се опознаемъ по-добрь. Въ извѣстни дни на живота ни, обаче ще обрѣщаме погледитѣ си надирѣ и ще си спомняме: мили лица по мили мѣста; нажалени очи по скѣпи души; трѣперящи съществува въ молитва и борба на прѣдѣла между два свѣта воюващи помежду си; погледи обвърнати ту къмъ небето за какѣто се стрѣматъ души и ту втрѣчени въ земята, какѣто сѣ още задържани, защото иматъ работа и тогазъ въ такива минути и часове ще се проявява нѣщо въ души и до тогазъ като въ полумракъ за повѣрни прѣдѣлки и за по-добри схващания.

Ще се раздѣлимъ за да сподѣлимъ съ виновниците на тая сѣща радости и тѣги за Божие дѣло въ България, като тѣло може да отстоимъ далечъ и много далечъ единъ отъ другъ, но духомъ близо и съвсѣмъ близо даже. Въ желания и мисли едно, въ молитви свързани, въ вѣрата и постоянството постоянни, твърди и непоколебливи, въ работата вѣрни и въ чакането сигурни.

«О сладикъ пжтъ съюзъ

На вѣрни братия,

Какъ спино Господъ нашъ Исусъ
Държи ни въ любовта».

Божественъ човѣкъ

По всѣка вѣроятностъ, четеца, като види горното заглавие, ще си мисли, че тая статия се върти около Господа Исуса Христа, и се пише въ защита на двояката Му природа—божествена и човѣшка.

Това обаче не е цѣльта ми тоя пжтъ. Имамъ въ ума си едно отъ най-чуднитѣ и крайни явления на така нареченото Ново Богословие, и желая да покажа колко заблудително е то, макаръ че за лекоумнитѣ и нездравомислещитѣ е твърдѣ привлѣкателно. Казаното явление ето въ какво се състои: проповѣдва се на хората, че тѣ сѣ Богъ (*буквално*); увѣряватъ ги, че не трѣбва да гледатъ навънъ за да намѣрятъ и видятъ Бога, но вжтрѣ въ своятѣ гърди; казватъ имъ да слѣдватъ това, което намиратъ вжтрѣ въ себе си, ако желаятъ да вървятъ въ божественъ пжтъ; и други подобни тѣмъ нѣща имъ говорятъ. Напоследѣкъ прочетохъ, напечатано въ едно Американско списание, писмо отъ единъ отъ пастиритѣ изпратени да служатъ на Американскитѣ войници въ Франция. Между другото той писа и това—«Възторга ми просто извира поради божествеността на нашитѣ Американски войници».

Ако изрази като горѣцитиранитѣ се мираха сегисъ-тогисъ въ нѣкои поеми, извѣстна свобода се позволява на поетическото

перо, или ако тѣ се ограничаваха съ нѣкое по умѣрено тълкование, човѣкъ не би обърналъ внимание на тѣхъ. Но когато тѣ се говорятъ или пишатъ като сериозно изложение на Новата Вѣра, която се държи и се проповѣдва, работата не търпи прѣнебрѣгване или игнориране.

Понеже, отъ една страна, прѣдметътъ е широкъ, а, отъ друга страна, конкретнитѣ примѣри помагатъ къмъ по-ясното му разбиране, азъ за сега се ограничавамъ да обърча внимание върху единъ такъвъ примѣръ, който намѣрихъ въ сжщото списание. Тамъ биде дадено едно ново опрѣдѣление на «грѣхъ». Що е грѣхъ? Споредъ тоя авторитетъ, който дава опрѣдѣлението си въ двояка форма, грѣхъ е «всѣко прѣдателство противъ доброто на човѣчеството», и, «всѣко себепричисление къмъ силитѣ, които работятъ противъ общото благоденствие». Когато си припомнимъ че, вѣроятно, бащата или дѣдото на тоя авторитетъ е училъ отъ Вестминстерския Катехизисъ, че «грѣхъ е всѣко несъобразяване съ Божия законъ, или всѣко прѣстѣпване на сжщия», ние веднага виждаме, че вжтрѣ въ живота на едно или двѣ поколения Новото Богословие е сполучило да постави човѣка напълно въ мѣстото на Бога. Грѣха, намѣсто да се прѣмѣри съ божествено мѣрило, сега се мѣри съ човѣшко.

Рѣдко една лъжа се изковава цѣла лъжа; обикновено тя се сформулира около едно зрънце истина; и така е съ горѣцитираното опрѣдѣление; въ него се намира капка истина. Тая истина е, че, понеже Богъ е Богъ, и обича създаденитѣ отъ Него човѣци съ неизказана любовъ, за това Неговата воля [на която Неговия законъ е изразъ] винаги е успоредна съ човѣшкото най-голѣмо добро,—дори тя е повече отъ успоредна; тя, въ тая смисълъ, и до колкото се отнася до човѣшкитѣ работи, сенапълно отождествява съ най-голѣмото добро на човѣцитѣ. И тъй, понеже двѣтѣ нѣща сж еднакви, тоя авторитетъ иска да ни учи, че неговото ново опрѣдѣление е толкозъ право (и вѣроятно той мисли и попрактично) колкото е било старото.

Добрѣ! нека видимъ. На едно болно дѣте и на лѣкаря му желанията имъ сж еднакви—доброто на дѣтето. Дѣтето не иска да пие лѣкарството, защото е отвратително; лѣкаря настоява да го изпие то, защото е точно за болестъта му. Тогава, за опрѣдѣление на сполучливото лѣкуване, на-

мѣсто да се каже—да се слѣдва строго заповѣдта на лѣкаря, бива ли да се каже—да се слѣдва строго желанието на болника? Примѣра не е несправедливъ. Защото въ какво главно обвиняватъ християнски свѣтъ, а особно въ тия дни? Не въ това ли, че хората не искатъ да прилагатъ въ живота си Словото на Гората, Римяномъ гл. 12, и други учения и примѣри на Христа и апостолитѣ Му? А защо хората не искатъ да ги прилагатъ? Просто защото тѣ сж за тѣхъ горчиви. Все пакъ, обаче, тѣ сж Божие опжтване къмъ тѣхното най-голѣмо добро,—сжщото добро, което тѣ желаятъ и ужъ търсятъ!

Но нека разискаме въпроса малко по-подробно. Британцитѣ прѣдатели ли сж били на човѣшкото най-голѣмо добро когато сж турили край въ владѣнията си на това полезно нѣщо—човѣшкото робство? Антанта тоже прѣдатель ли е билъ когато скоро е унищожилъ Германския принципъ, че *Силата дава правото*? Народитѣ тъй сжщо прѣдатели ли сж когато възставатъ противъ принципитѣ на болшевицитѣ или кланетата оправдавани отъ Корана? Отговаряте ли, че тия сж частични разбирания за най-голѣмото добро, а не всеобщи? Вѣрно; обаче кждѣ ще намѣрите всеобщи? Ако всѣки най-малкъ народъ се разцѣпва въ нѣколко несъгласни помежду си партии, камо ли цѣлото човѣчество! И ако речете, че щомъ не може да има всесвѣтско съгласие тогава мнѣнието на мнозинството трѣбва да прѣдолѣе, пита се—Малцинствата винаги криви ли сж? Германцитѣ не сж ли народъ културенъ, философски, литературенъ и пр., толкозъ колкото и Американцитѣ? Тогава гарантирате ли, че принципитѣ на първитѣ сж криви, а на послѣднитѣ прави? При това, кждѣ ще намѣрите послѣдователностъ въ мнѣнията и приетитѣ принципи даже на отдѣлни. ѣ народи отъ вѣкъ на вѣкъ? Нѣма днесъ по цѣлия свѣтъ ни единъ народъ, на който сегашнитѣ му принципи сж въ цѣлостъта имъ, който е държалъ прѣди два вѣка. Това е една отъ непрѣодолимитѣ мжнотии, които се срѣщатъ щомъ се поставя човѣка за Богъ,—новия богъ е отъ врѣме на врѣме несъгласенъ съ себе си, не си знае умътъ; а освѣнъ това той е раздѣленъ противъ себе си на болшинство и меншенство, и за това царството му (т. е., най-голѣмото му добро) не може дори да се намѣри, а камо ли да стои. Причината на тая невъз-

можност да има съгласие или послѣдователност у новия богъ е явна; той е богъ егоистиченъ, самолюбивъ; въ практика той скоро се показва, че не е единъ богъ, а едно многобожество, тъй че, да бжде човѣкъ прѣдатель на най-голѣмото добро на нѣкои отъ тия богове ще го направи да бжде приятелъ на най-голѣмото добро на другитѣ. Отъ грѣхопадането и Вавилонската Кула насамъ, човѣчеството никога не е било сплотено, солидарно, и никога не ще може да бжде додѣто не дойде Оня, Комуто е правото да царува всеобщо.

Друго. Въ горѣказаната лъжа се намира още една капчица истина. Библията ни казва, че Богъ създаде човѣка по Своя Си образъ и подобие, и Самъ вдѣхна въ ноздритѣ му диханието на живота. Прочее, понеже такъвъ е произхода на човѣка, то наистина щѣше да е чудо ако у него не се намираха нѣкои дири отъ това небесно начало. Обаче, на здравомислещия умъ веднага се внушаватъ три въпроса. Единъ е: Моделъ и оригиналъ едно и сѣщо ли сѣ? Моделъ отъ калъ или отъ памие маше на Римския катедралъ едно и сѣщо ли е съ славния оригиналъ? Така и човѣкътъ, — едно и сѣщо ли е съ Бога? Втори въпросъ: Ако нѣкой денъ единъ неприятелъ на притежателя на модела дойде и го троши и напакости, така разваления моделъ пакъ едно и сѣщо ли е съ оригиналтъ? А сѣщо и човѣка, — обезобразуванъ като е отъ грѣхъ, едно и сѣщо ли е съ Бога? Чудно ще ми бжде ако горѣспоменатитѣ »божествени войници«, когато сѣ настѣпили въ сражение, ножъ противъ враждебни гърди, и пушка срѣщу враждебни сърца, не сѣ изливали отъ своитѣ »божествени« уста цѣлъ порой клѣтви, псувни и дяволски викове, както, споредъ казането на наблюдатели, правятъ обикновенитѣ войници. Новия богъ е доста разваленъ. Трети въпросъ: Може ли да се сравнява прѣстѣплението на тоя неприятелъ, който е развалилъ модела, съ прѣстѣплението на Германцитѣ, които сѣ бомбардирани славния оригиналъ? И така подобно: Може ли да се сравнява грѣхъ противъ човѣчеството съ грѣхъ противъ Бога? Така не сѣ мислили Библейскитѣ светци. Тѣ сѣ считали порочността на грѣха, че се състои главно въ това, дѣто е прѣстѣпление противъ Бога. «Какъ да сторя азъ това голѣмо зло и да съгрѣша Богу?» е извикалъ Иосифъ; а Давидъ пише — «На Тебе, на Самага Тебе съгрѣ-

шихъ, и злото прѣдъ Тебе направихъ;» но и въ двата случая въпросното зло не бѣше малко прѣстѣпление противъ най-голѣмото добро на човѣчеството. Вънъ отъ всѣко съмнѣние вѣрно е, че сѣществуватъ у човѣка дири отъ небесния му произходъ; но да се признае това е далеко, далеко различно отъ да се каже, че той е Богъ.

Тия съображения показватъ, че новото опрѣдѣление на грѣхъ не може ни за минутка да търпи изпитване било отъ канонитѣ на здравия разумъ, било отъ духътъ или отъ буквата на Божието слово.

И наистина какъ може да се търпи изпитване една »философия«, която се основава на тъй очевидно бездѣния батакъ, че ние трѣбва да гледаме въ своитѣ гърди за да видимъ Бога, и да слѣдваме това, което намираме вжтрѣ въ себе си, ако желаемъ да вървимъ въ божественъ пѣтъ. Колко далечъ е това, не само отъ учението на Библията, но и отъ учението на човѣшката история, па и на опитността на всѣки единъ отъ насъ! Даже ако бѣхме всички подобни на апостола Павла, пакъ би трѣбвало всѣки единъ отъ насъ да изповѣда съ него — «Зная че въ мене не живѣе добро» — думи, които съответствуватъ на добръ познатото онова, което Господъ Исусъ е заявилъ за какво се намира вжтрѣ въ човѣка. И ако имаме, като Павла, желание за доброто, пакъ като на него би трѣбвало да изповѣдаме, че да правимъ това добро не намираме.

Не, не! Пантеизма не може по-добръ да посрѣща нуждитѣ на сегашния вѣкъ отколкото е сполучилъ да спаси староврѣмения свѣтъ. Ние се нуждаемъ отъ Единъ вънъ отъ насъ, неизказано по-горѣ отъ насъ, по-силенъ, по-мѣдъръ, по-любещъ, не самолюбивъ, далече различенъ отъ насъ въ нашето сегашно състояние, Който да ни яви Себе си, и да ни издигне отъ калъта къмъ небесата. Безъ истинския Богъ, Бога на Библията, ние не можемъ.

Р. Томсжнъ.

Въ страната на слънцето.

На другата заранъ Лесинъ напуся колибата. Той носѣше тежъкъ товаръ на гърбътъ си, а Палко носѣше една връзка неговни дрехи.

— Чичо, ще дойдете ли скоро пакъ?

— Незная, Палко, но навръщане искамъ да ти донеса вѣщо. Какво би обичалъ?

— Ахъ, чичо, ако не ви коста много, бихъ обичалъ да ми донесете единъ моливъ и едно тежерче.

—О, да, това мога да ти донеса. Ти толкова много си ми услужвал! Твоят дѣдо ми даде пари да ти купя единъ катъ дрехи, а пъкъ азъ ще ти купя една шапка. Нови обуца си имашъ. И така тази зима ти ще можешъ да ходишъ на училище.

—Колко се радвамъ, че ще ми купите шапка! Тази е вече много скъсана и стара. Ахъ! колко скъпо коствамъ на дѣда си. Да бяхъ могълъ по нѣкой начинъ да му се отплатя!...

—Богато порастаешъ ще му бѣдешъ добра опора. Дѣдо ти ми разправяше, че неговитѣ синове сж въ Америка, а дѣщеритѣ му оженили надалече. Но какъ сж твоитѣ родители? Ти неговъ внукъ ли си?

—Чичо, азъ никого си нѣмамъ. Дѣдо ме взе по милость, той се казваше Разга, но той умрѣ прѣди двѣ години и така азъ бѣхъ даленъ при дѣдо Юрига.

—Значи ти си сираче? Ахъ, азъ бихъ те взелъ, защото и азъ нѣмамъ дѣца!... За пръвъ пътъ въ живота си Палко щѣше да види чужда страна, едно по далечно парченце отъ свѣтътъ. Но изведнажъ поклати глава:

—Но какво ще каже Господъ Исусъ ако азъ остава дѣдо? Кой ще ми нося вода, вари супа? Не, чичо, сѣгомахъ! Скоро пакъ елате! На насъ ще бѣде мъчно безъ васъ.

—Щомъ е тъй, иди си да не те свари нощта. Азъ мога да си нося връзката.

«Ето че и азъ ви настѣгнахъ», се чу въ този моментъ гласътъ на Липка. Момче дай ми връзката, а ти тичай да се върнешъ, защото е вече доста късно.

Момчето се сбогува съ мъжете и изчезна бато малъкъ слънчевъ лъчъ.

На другия денъ Липка разправяше на Юрига какъ Лесина му се вижда съвсѣмъ страненъ, какъ прѣзъ цѣлия нѣтъ мълчалъ.

—Дали не го пзмичва нѣщо?

—Горкия! Каза Юрига, има нѣщо. Коего го мъчи, има болна жена, която му създава много грижи.

Но повече отъ това той не му каза.

—Богъ да му я оздравя по-скоро, за да може пакъ да дойде при насъ. Много ще ни е мъчно безъ него.

И двамата не се излъгаха въ чувствата си. Тѣ наистина бѣха много уединени безъ Лесина, пъкъ и Палко бѣха изпроводили да слугува на пастира.

Ахъ, отъ тогазъ се почна такъвъ животъ за Палко, какъвто малкото сърце никога не бѣ снѣгувало. Той спѣше въ схъщата стая съ пасторъ Малина. И колко бѣ хубаво тукъ! Заранъ ниша мълко, слѣдъ когото жената на лѣсничия му пѣхаше единъ следъ единъ въ джоба и така трѣгваха да скитатъ изъ планината. Често Палко водѣше пастора по ужасни урви скали и послѣдния му бѣше покоренъ слуга. Момчето носѣше чанта, въ която събраше гѣби и ги допасяше подаръкъ на лѣсничевата жена. Но най-хубавитѣ моменти за Палко бѣха тия, прѣзъ които г-нъ пасторъ четѣше Новия завѣтъ. Въ него имаше много работи, които Палко никакъ не разбираше. Често пасторътъ се спираше върху стихътъ: «защото когато ние още бѣхме грѣшници Христосъ умрѣ за насъ».

—Ахъ, мои ви се г-нъ пасторе, това бихъ искалъ много да разбера, защото е нѣщо много хубаво.

—Тукъ имашъ право, чадо мое, това е най-доброто отъ всичко що може да се даде: «Христосъ умрѣ за насъ»!

—За насъ? извика Палко очудено. Азъ пъкъ мисля, че той умрѣлъ, понеже имало лоши хора, евреи, които Го приковаха на кръста. Че какъ така умрѣ за насъ и защо?

—Ние трѣбваше да погинежъ вѣчно поради нашитѣ грѣхове и прѣстѣпления, но Богъ показа къмъ насъ любовь, защото когато ние бѣхме грѣшници, Христосъ умрѣ за насъ. Той прѣтърпѣ смъртъ въѣсто насъ, затова Той е Агнецътъ Божий, който носи грѣховетѣ на свѣта.

Тукъ Палко покри лицето си съ двѣтъ си рѣцѣ и разплаканъ извика:

«О, Господи, мой милый Господи Исусе, сега вече знаа, защо твоитѣ небесенъ бащане те послуша, защо не те освободи,—защото Ти трѣбваше да умрѣшъ за моитѣ грѣхове. Затова Ти имашъ властъ да прощавашъ грѣховетѣ на насъ чедовѣцитѣ, защото ние сме причината на твоята смъртъ».

Момчето мълкна. Отъ този денъ г-нъ пасторътъ стапа още по сериозенъ. Нощъ когато Палко се събуждаше виждаше го често колѣнчилъ прѣдъ единъ малъкъ кръстъ. Тогава и Палко говорѣше съ своя Спасителъ и нему ставаше тъй добръ, тъй добръ...

Една сѣбота вечеръ Палко чу г-жата на лѣсничия да казва на своя мъжъ:

—Вѣсто да се поправи г-нъ пасторътъ той изглежда по-злѣ. Струва ми се, че не е много снѣкоенъ. И ето, на, утрѣ иска да проповѣдва. Това той не бива да прави още.

—Знаешъ ли, жено, той не може ако не проповѣдва, тъй схъщо както азъ не мога безъ своята пушка и ти—безъ твоята готварска лъжница.

Когато Палко и г-нъ пасторътъ вървѣха прѣзъ гората, изведнажъ момчето попита:

—Истина ли, г-нъ пасторе, вие имате голѣми грижи?

—Кой ти каза това, чадо мое?

—Въ домътъ на лѣсничия говорѣха за това. Г-жа му е много загрижена за вашата бѣдность; тя мисли че вие сте болени.

—Ти е права, чадо мое, азъ съмъ непзлѣчимо боленъ. И за тази моя болѣсть нѣма цѣръ на тази земя.

—Но при Исуса нѣма ли? Уплашено запита дѣтето.

—И при Исуса нѣма. Той има помощъ, Палко, но...

—О, тогава молете му се! Вие знаете какъ Той изцѣляваше всѣки боленъ дори и разслабения който не Му се помоли. Какво ли ще е, ако ние му се помолимъ?

—Искашъ ли да му се помолимъ?

—О, да, защото ти заслужавашъ да ти се помогне.

—Не, Палко, азъ не съмъ достоенъ за Неговата милость.

—Но какъ бихъ могълъ да ви помогна? говорѣше момчето. Какво ли ще е ако вие му се помолите, като бива митаръ въ храма?

—Имашъ право, чадо мое, това е единствената молитва за мене.

Пасторътъ не говори повече. И тѣ се върнаха много порано въ домътъ на лѣсничия.

Подиръ обѣдъ Палко трѣбваше да придружи своя господаръ до дохътъ му въ селото, където щѣха да прѣнощуватъ, а на сутринта щѣше да се върне при дѣдо си, за да прѣкара недѣлята при него.

У дохътъ на пастора Палко вечеря богато и за спане той го взе въ своята, си стая. Момчето бѣ тъй уморено отъ дългия пътъ, щото не усѣти какъ пастора го зави, какъ го помилва по челото и го цѣлува.

При изгрѣвъ слънце Палко се събуди и по обичай седна на леглото. Той се огледа изъ чуждата за него стая. Неговия погледъ се спрѣ на прозореца. Но, ето—що бѣше това? При прозореца облѣченъ сѣдѣше г-нъ пасторътъ съ светлата книга на колѣнѣ. Но не четѣше: съ полузаверена очи той нѣжно се усмихваше, като унесенъ въ хубавъ снъ.

Вѣдрото утрѣлно небе бѣше обаяно отъ лѣтъ пурпуръ, розовъ отенѣкъ падаше върху блѣдото му лице.

Момчето тихо се промъкна навтъкъ, изми се и срѣса коситѣ си; тогава пакъ тихо се върна.

Г-нъ пасторътъ все още сѣдѣше на мѣстото си при прозореца, но съ отворени очи, и пазуудаваше възходящото слънце. Момчето се промъкна до него и колѣнчи—то само не знаеше защо—при нозѣтъ на пастора.

—Палко, няма ти стана?

—Разбира се: утро е вече.

—О, да, такова хубаво пѣхъно утро, тъй хубаво, както тогазъ кагато Мария намѣри възврѣналия.

—Нази, г-нѣ пасторе, днесъ не сте опсчалени?

—Днесъ? О, не, чадо мое, днесъ съмъ много, много щастливъ.

На тебе мога да го кажа, защото ти ще ме разберешъ и ще се радвашъ съ мене. И азъ днесъ намѣрихъ истинската страна на слънцето. Най-сетѣй мога на тебе и на мене да отговоря: азъ имамъ духа Христовъ. Принехъ спасителя както морта, така както капката роса приема слънчевитѣ лъчи. Благодаря съ мене Спасителя, че ме е простилъ и ме е прелѣлъ. После бихъ искалъ малко да си лѣгна, защото нѣма нощъ не съмъ спалъ. Но то не е нищо, то бѣ най-великоблѣпната нощъ въ моя животъ!

Тѣ се молиха заедно. Тогазъ пасторътъ си лѣгна облеченъ на софата. Палко му донесе възглавница отъ леглото.

—Починете си хубаво, каза той загрижено, защото инакъ какъ ще проповѣдвате.

Свещеникътъ пригисна дѣтето до сърцето си.

—Какъ ще проповѣдвамъ днесъ? Тѣй както никога прѣзъ моя животъ. Днесъ азъ за пръвъ пътъ мога да бѣда свѣдѣтель Христовъ.

Палко почана да като господаря му заспа, тогава тихо излѣзе изъ стаята. Той искаше безъ закуска да си иде, но старата слугиня го заблѣзла. Тя му даде парче хлѣбъ и чаша млѣко и тогава го пусна.

Палко искаше много да види дѣда си, тѣй като прѣзъ последнитѣ двѣ седмици го бѣ виждалъ само два пѣти. Веднѣжъ въ колибата и втори пѣтъ въ гората.

—Много ми стана мѣчно за тебе, каза дѣдо Юрига, като видя Палко, но ти слугувай на хората. Кой знае, това може би, ще ти послужи за нѣщо въ живота

XI.

Въ колибата имаше смущение. Стария Павелъ получилъ писмо отъ Лесина. Юрига бѣше принуденъ да каже на Липка че жената на Лесина е умопобѣрвала. Писмото гласѣше тѣй:

«Както знаешъ азъ трѣбва да дойда пакъ, иначе ще изгубя, обаче необходимо е да доведа и жена си. Ще ви се моля да оставите Палко да бѣде все около нея. Той е тѣй мѣлъ! Тя навѣрно ще го обикне. Ще я придружава въ разходнитѣ и въобще при нея-да се намира. разбира се, за това азъ ще му заплатя добръ. Ахъ! смилете се надъ насъ, нещастници. Момчето ще ѝ бѣде като ангелъ хранителъ. Азъ чувствамъ, че Палко е малкото дѣте, което ще ни води при Бога. О, само да бяхме могли да вѣрваме като него!»

Липка се просълзи. Юрига пакъ се радваше, че му се отдава случай да послужи на своя приятелъ, Лесина. Рано въ понедѣлникъ заранъ Палко се готвѣше да се върне при своя господаръ, пасторътъ, обаче дѣдо му не му позволи, като му съобщи новината, какво днесъ подиръ обѣдъ ще дойде чичо му Лесина съ своята жена и че Палко ще трѣбва да остане при тѣхъ да помага.

Напразно се молѣше той на дѣдо си да иде при г-нѣ пасторътъ, който е боленъ и има голѣма нужда отъ него.

«Е, стига вече си ми дрънкалъ за твоя пасторъ, извика сърдито стареца». Този пасторъ е за тебе чуждъ человекъ, единъ католикъ, а пъкъ Лесина е нашъ, за това нему трѣбва първомъ да услужимъ. Ще идешъ въ домътъ на лѣспичея и ще откажешъ».

Палко взе кърчагитъ да донесе вода. Но като дойде до извора, хвърли се плачемкомъ на трѣвата, като тихичко шептѣше: «И паистна ли трѣбва азъ на всѣкого да слугувамъ? По-добръ чичо Лесина да бѣше оставилъ жена си тамъ. Защо ли я води пъкъ тука? Сега ще взематъ моето жлъче въ колибата за чичо Лесина и жена му, а мене ще пратигъ при дѣдо да спя. Дѣдо казва, че г-нѣ пасторътъ е чуждъ за мене.

Ами чичо Лесина какво ми е? Нищо, единъ непознатъ, дошълъ да живѣе съ насъ и да ходя съ дѣдо за дърва. Но и дѣдо Юрига не е мой собственъ дѣдо. Азъ съмъ тука все между чужди хора!...

Изново потекоха горчиви слъзи отъ очитѣ на юношата.

—Ей, момче, какво правишъ тука? Защо плачешъ? по-пята внезапно дѣдо му.

—Защото не съмъ вашъ, защото азъ лѣного си пѣмамъ а все между чужди хора трѣбва да живѣя! извика то съ плачъ. На Юрига стана мило за момчето.

—Не плачи! Сѣдня, защото икамъ нѣщо да ти кажа. Приятнитѣ думи утѣшиха развълнуваното сърце. Момчето послуша и сѣдна до дѣдо си.

—Ти плачешъ защото не искамъ да те пуста при свещеника. Той е господианъ, който има много пари и може лесно да си намѣри другъ водачъ. А пъкъ Лесина принадлежи къмъ насъ, той е бѣденъ като насъ и много нещастенъ. Нази четемъ въ св. книга, какъ Спасителя имаше милостъ къмъ нещастниците, какъ той помагаше. Ти не искашъ ли на Лесина да помогнешъ?

—Защо наричате чичо Лесина нещастенъ? Нищо не му е!

—Бяхъ ти казалъ, момче мое, но трѣбва да ми обѣщашъ, че никому не ще кажешъ.

—Азъ нѣма да кажа, дѣдо. Момчето туря ръката си въ старческата.

—Слушай тогава! Чичо ти Лесина ималъ едно малко момченце, което се изгубило. Скрѣта на майката по нейното за губено дѣте бѣ тѣй силна, щото тя изгубила умътъ си. Тя идо днесъ още го търси. Тя и тука ще ходи да го търси, за това трѣбва ти съ нея да ходишъ, за да се не изгуби и ти. И да ѝ помагашъ заедно да го търсите.

—И да ѝ помагамъ да го търси! подскочи момчето. Побузитъ му течеха незасъхнали още слъзи, очитѣ бѣха още влажни, по малкото му лице свѣтна отъ радостъ при тази мисль. Зарадва се я Юрига, че спечели дѣтето да остане и че нѣма да иска вече да отиде при пастора.

—Но забравий, че пито на Лесина, пито на чичо си Липка ще споменешъ за това.

—Ами съ лезя пали бива да говоримъ за него?

—О, да, разбира се.

—Значи, момче бѣше изгубеното дѣте? Ами колко голѣмо бѣше да знамъ, за да го познаемъ и-веднѣжъ, ако го срѣщнемъ?

—О, съвсѣмъ малъкъ, по ризичка.

—Горкото мѣничко! съ съжазение извика Палко.

Неусѣтно пристигнаха до колибата. Момчето се бѣ тѣй успело, че не заблѣзла, че дѣдо му носѣше кърчагитъ.

—Ахъ, колко се радвамъ, дѣдо!

Когато Палко се запъти къмъ домътъ на лѣспичея да съобщи, че нѣма вече да отиде слуга у пастора, бѣше му много тежко, за гдѣто неможа да си вземе поне сбогомъ отъ него. Но кой може да опише дѣтската радостъ, когато той заблѣзла прѣдъ вратата на лѣспичеевата къща изправенъ да стои г-нѣ пасторътъ, който, като видѣ Палко, каза:

—Добръ дошълъ, Палко! Както виждашъ азъ днесъ станахъ по-рано отъ тебе, ти малко къспичко идвашъ да ме вземешъ.

—Азъ вече не пда да ви взема! извика момчето разплакано. Азъ ви нося много здраве отъ дѣдо и да ви кажа да си намѣрите нѣкой другъ. Азъ му трѣбвамъ. Той ми каза, че такъвъ богатъ господианъ, като васъ може много лесно да си намѣри друго момче.

—Но вторъ Палко и съ пари даже не ща мога да намѣря, каза пасторътъ, като го милваше. Но защо му трѣбвашъ? Но азъ може би ще успѣя да прѣлумамъ дѣдо ти?

—Ахъ, не, това нѣма да помогне, въздѣхна Палко. Той обърса слъзитѣ си и разказа на кратко защо той трѣбваше да си остане у дома.

—Шомъ ти си тъй нуженъ тамъ, то азъ нѣма какво да кажа. Богъ знае защо праща тази душа на твоя пътъ, така както само той знае защо те е пратилъ при мене да ми служишъ.

—Ахъ, може би той ще ми помогне да намѣря нейното малко момченце! извика Палко радостно.

—Кое момче?

—О, азъ това не бива никому да казвамъ, ни на Липка, нито на Лесина, тъй дѣдо ми заповѣда. Но васъ, г-нѣ пасторе, той не спомена, навѣрно бива да ви кажа.

И Палко разказа на пастора историята за изгубеното дѣте на чичо Лесина.

—Палко, на колко години бѣше ти когато те намѣри твоята майчица?

(Сѣдва)

ХРОНИКА И БЪЛЪЖКИ.

Религиозниятъ прѣдставителъ на Евангелскитѣ църкви въ България, който бѣше заминалъ съ българската делегация за миръ въ Парижъ, се е завърналъ и е на работа. Той ни съобщава че се планира да се състои конгресъ въ София прѣзъ м. ноември, на обединенитѣ евангелски църкви, и другъ на проповѣдницитѣ. Ако може да се нареди програмата за тъй късо врѣме, ние ще се радваме, защото чувствува се голѣма нужда отъ такова събирание и сближение и разискване на много парливи въпроси, които засягатъ българския евангелизъмъ въ тѣзи особни и изключителни дни за отечеството ни. Пипайте по-скоро и здраво. Желаемъ пълень успѣхъ.

Духовно-съживителната работа почната отъ българското Евангелско благотворително Д-во върви много успѣшно. Първитѣ резултати се видѣха въ Шуменъ. Събранията, които се държаха тамъ, бѣха наистина духовно пиршество, нашенска педесетница. Въ Русе, макаръ и въ друга форма, успѣхътъ бѣше вѣнъ отъ очакванията ни. Бѣглоото посѣщение въ с. Хотанца и Габрово очерта ни свѣтлата картина на едно велико идяще духовно събуждане, което тъй дълго е било очаквано и желано Слава Богу, той е отговорилъ на молитвитѣ ни! Ние видѣхме Неговото удобрение на тази работа.

Тѣзи дни се държатъ такива събрания въ Бургасъ. Нека всички чада Божии се молятъ за изобилното Божие благословение върху църквата и града. Всички на колѣнитѣ прѣдъ Бога! Сега, или никога! Нека всичко дадемъ, всичко да посвѣтимъ за тази благословена Божия работа. Господъ е всрѣдъ станътъ Си. Той чака да види какво българскитѣ евангелисти ще му посветятъ за благословението и спасението на

народа ни. Молете се и парично помогнете.

Всички писма свързани съ тѣзи съживителни събрания, покани или помощи се адресиратъ до пастиръ Пав. Мишковъ, Хасково, или София ул. «Солунъ» 16. Прѣзъ м. Ноември ще се държатъ такива събрания въ Самоковъ. Тамъ се очаква особенъ порой на душевни благословения. Дай Боже! Алилуйя, дойди Господи!

«Може ли да излѣзе добро отъ Назаретъ»? Така винаги сж е казвало за общество, гдѣто си е виждали лоши работи, нехристиянски дѣла, не човѣшки отнасяние. Такова понятие мнозина иматъ за евангелското общество въ Хасково.

И наистина, дяволътъ бѣше свилъ добро гнѣздо въ това старо и нѣкога цвѣтущо евангелско общество. Разпокъсани, едни противъ други, заплетени въ материални интереси, прикачване всевъзможни епитети едни на други, да се не видятъ, да се не поздравятъ — тъй сатана бѣ сполучилъ да развие хорото си, щото мнозина отчаяно навеждаха глава и казваха: «не е възможно да стане тука промѣна. Ние знаемъ хасковци отъ миналото; тѣ сж били винаги такива».

Слава Богу! Това не е вѣрно днесъ. И отъ хасковската Евангелска църква може да произлезе нѣщо добро, и това добро ние го издигаме за примѣръ на други църкви. Ето го: Вчера, 19 Октомври, св Недѣля, съ помощта Божия, пастиръ Павелъ Мишковъ, пжтующиятъ евангелизаторъ, сполучи да доведе цѣлата църква да се огледа, да види мерзостъта си и запустението, и съ плачъ всички искаха прошка, покаяха се за всичко що сж правили въ миналото, погребяха го, и си казаха: отъ днесъ нататкъ, новъ животъ, благи думи, християнски дѣла, братолюбие ще се виждатъ между насъ. И пастиръ и миряни — всички си опростиха и наново си дадоха дума на любовъ и взаимна християнска работа.

О, колко е силенъ Духъ Святи, и колко е различно християнското общество отъ другитѣ общества!

Това е твърдѣ голѣмъ успѣхъ въ духовно съживителното дѣло и ние поздравяваме пастиръ Кютукчиевъ въ радостта му на новия животъ въ неговата църква.

По голѣми благословения Господъ ще ни изпрати, ако ние всичко сложимъ при нозѣтъ му.